gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Wijziging gemeenschappelijke regelingen**
Zaaknummer: **72941-2023**
Datum: **19 maart 2024**

Inleiding

In verband met een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) per 1 juli 2022 heeft uw raad in de vergadering van 12 oktober 2023 het voorstel behandeld met betrekking tot de wijziging van de hieronder vermelde gemeenschappelijke regelingen. Het gaat om het provinciebrede gezamenlijke traject dat hierin wordt gevolgd, waarin Boels Zanders Advocaten en het adviesbureau Cooperación als extern juridisch adviseur optreden en het besluitvormings- en wijzigingstraject op inhoud begeleiden. Bedoeling van het provinciebreed traject is om te komen tot uniforme en bestuurlijk zo breed mogelijk 'gedragen' aanpassingen.

De wijziging heeft zoals bekend als voornaamste doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te verbeteren. Dit gebeurt via een versterking van de kaderstellende en controlerende rollen van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Ook worden enkele andere zaken geregeld met een hoofdzakelijk technisch karakter.

Het gaat voor Roermond om de volgende regelingen:

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen;
- Omnibuzz;
- Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord;
- Sociaal Domein Limburg-Noord;
- Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord;
- Westrom;
- Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Om redenen zoals uiteengezet in het op 12 oktober 2023 behandelde raadsvoorstel zijn de gemeenschappelijke regelingen ICT NML (reeds gewijzigd per 1 januari 2024 vanwege daarin onderbrengen EC Geo-taken) en Anti Discriminatievoorziening Limburg (afwachten herijking rijksbeleid discriminatiebestrijding) niet meegenomen in dit traject.

Uw raad heeft op 12 oktober 2023 besloten een zienswijze in te dienen. Ook de andere Limburgse raden en het Algemeen Bestuur van het waterschap hebben dat gedaan. Provinciale Staten hebben geen zienswijze ingediend. Alle ingediende zienswijzen zijn in onderling verband bezien en gewogen, en hebben er toe geleid dat de in het kader van de zienswijzeprocedure ingediende uniforme ontwerp wijzigingsteksten door Boels Zanders Advocaten/Cooperación nog op enkele onderdelen zijn gewijzigd. Dit raadsvoorstel gaat over de volgende fase in het traject om te komen tot een wijziging van de gemeenschappelijke regelingen ter implementatie van de wijziging van de Wgr, te weten de toestemmingsprocedure. Voor een wijziging van een gemeenschappelijke regeling, zijnde een

bevoegdheid van ons college, is na het doorlopen van een zienswijzeprocedure ook noodzakelijk dat uw raad toestemming verleent.

Voorstel

Wij stellen uw raad voor om het college toestemming te verlenen om conform de bijgevoegde concept-besluiten te besluiten tot wijziging van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

a. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen;
b. Omnibuzz;
c. Regionale uitvoeringsdienst Limburg-Noord;
d. Sociaal Domein Limburg-Noord;
e. Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord;
f. Westrom;
g. Grenspark Maas-Swalm-Nette.

Inhoud van de wijzigingsvoorstellen

Zoals al aangegeven in het eerdere raadsvoorstel dat heeft geleid tot uw raadsbesluit van 12 oktober 2023, heeft de wijziging van de Wgr eerst en vooral tot doel om de vertegenwoordigende organen in een betere informatiepositie te brengen, en moeten concreet in ieder geval de volgende aanpassingen worden doorgevoerd:

- Facultatieve zienswijzeprocedure voor besluiten
  In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen of, en zo ja, voor welke besluiten een voorafgaande zienswijze van de gemeenteraden, PS en het AB van het waterschap wordt gevraagd. Er mag zelf bepaald worden welke besluiten zich voor een zienswijze lenen. Denkbaar is in ieder geval dat het daarbij zal gaan om besluiten waarbij de vertegenwoordigende organen mee kunnen denken over de strategische koers van de regeling, zoals de vaststelling van meerjarige beleidsplannen.
- Participatie van ingezetenen en belanghebbenden
  In de gemeenschappelijke regelingen moet verder worden opgenomen of, en zo ja, op welke wijze ingezetenen en belanghebbenden kunnen participeren over de totstandkoming en uitvoering van beleid.
- Actieve informatieplicht
  In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen op welke wijze door het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen actief informatie wordt verschaft aan de gemeenteraden, PS en het AB van het waterschap.
- Begroting
  De termijnen voor het toezenden van de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden, PS en het AB van het waterschap zijn gewijzigd. Deze gewijzigde termijnen dienen in de gemeenschappelijke regelingen te worden aangepast. Daarnaast wordt het dagelijks bestuur verplicht om te reageren op ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting.
- Evaluatiebepaling
  In de gemeenschappelijke regelingen moet worden opgenomen of er wordt geëvalueerd en zo ja, waar de evaluatie op ziet.
- Aanscherping uittredingsregeling

Tot slot worden de gemeenschappelijke regelingen als gevolg van de wetswijziging verplicht om de uittredingsregeling aan te scherpen. De voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden, alsmede bepalingen over de gevolgen voor het vermogen van de gemeenschappelijke regeling moeten nu in de regeling worden opgenomen.

Daarnaast is de Wet elektronische publicaties verwerkt in de tekst van de gemeenschappelijke regelingen, is de archiefbepaling verbeterd en is waar nodig de tekst aangepast op de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Verder zijn per gemeenschappelijke regeling apart nog enkele bepalingen geactualiseerd.

Voorbereidings- en besluitvormingstraject

Een wijzigingsproces met betrekking tot een gemeenschappelijke regeling waarin een college van burgemeester van wethouders, een college van gedeputeerde staten en het dagelijks bestuur van het waterschap deelnemen, ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

1) Zienswijzemogelijkheid vertegenwoordigende organen: De gemeenteraden, PS en het AB van het waterschap dienen gedurende acht weken in de gelegenheid te worden gesteld om – indien gewenst – een zienswijze te geven op de wijzigingsvoorstellen in de vorm van de door de colleges van burgemeester en wethouders, het college van gedeputeerde staten (hierna: GS) en het dagelijks bestuur (hierna: DB) van het waterschap, vastgestelde ontwerp-wijzigingsbesluiten;
2) Toestemming vertegenwoordigende organen: vervolgens dienen de gemeenteraden, PS en het AB van het waterschap toestemming te verlenen om de wijzigingsbesluiten vast te stellen;
3) Besluiten colleges/GS/DB: tot slot dienen de colleges, GS en het DB van het waterschap voor 1 juli 2024 een definitief besluit te nemen met betrekking tot de wijzigingen en dat besluit bekend te maken.

Met uw raadsbesluit van 12 oktober 2023 werd stap (1) afgerond. Zoals al vermeld is nu stap (2) aan de orde.

Weging en verwerking van ingediende zienswijzen

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen hebben Boels Zanders Advocaten en Cooperación een 'Reactienota' d.d. 22 november 2023 opgesteld (zie bijlage2). In deze nota worden ten eerste de algemene uitkomsten van de zienswijzeprocedure geschetst. Uit de nota blijkt dat de ingediende zienswijzen met name betrekking hebben op de volgende onderwerpen: 1. zienswijzemogelijkheid, 2. inspraak (burgerparticipatie), 3. evaluatie en 4. aanlevertermijn begroting. De nota presenteert vervolgens - naar aanleiding van de zienswijzen - aangepaste wijzigingsvoorstellen, waarbij ook hier weer het uitgangspunt is gehanteerd van uniformiteit omdat het voor de vertegenwoordigende organen overzichtelijker is wanneer zij voor alle gemeenschappelijke regelingen (grotendeels) dezelfde instrumenten hebben. Naast deze algemene reactienota, die dus betrekking heeft op alle gemeenschappelijke regelingen, is per regeling ook een separate reactienota opgesteld waarin wordt ingegaan op andere onderwerpen die specifiek die regeling raken.

Ons college heeft kennis genomen van de reactienota's en heeft deze in algemene zin beoordeeld alsook in het bijzonder hoe deze zich verhouden tot de zienswijze die uw raad heeft ingediend. Uw raad heeft op 12 oktober 2023, met aannemen van een amendement van de LVR, bij wijze van zienswijze aangegeven in te kunnen stemmen met de voorstellen van de Noord-Limburgse raadswerkgroep, maar bij de bepalingen over het evalueren van de regeling een onderscheid te

maken tussen kleine en grotere gemeenschappelijke regelingen (raadsbesluit treft u als bijlage 1 aan bij dit voorstel). Wij menen dat met de nog door Boels Zanders Advocaten en Cooperación aangepaste wijzigingsvoorstellen, mede in het licht van het uitgangspunt van uniformiteit, sprake is van een zorgvuldige weging van standpunten en belangen, waarbij ook recht wordt gedaan aan de zienswijze die uw raad heeft ingebracht. Die zienswijze wordt vrijwel geheel overgenomen. Ons college kan daarom instemmen met de inhoud van de reactienota's, met inbegrip van de daarin voorgestelde teksten. Deze teksten zijn verwerkt in de bijgevoegde concept wijzigingsbesluiten (bijlagen 4b+c t/m 10b+c). De algemene reactienota treft u aan als bijlage 2 bij dit voorstel, de separate reactienota's per regeling als bijlagen 4a t/m 10a

Argumenten

1. Uit de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen volgt dat uw raad toestemming moet verlenen voor een wijziging van de gemeenschappelijke regelingen.

Het verlenen van toestemming is noodzakelijk voordat het college kan besluiten tot wijziging van de regeling (artikel 1, vierde lid Wgr). De toestemming van de raad kan slechts worden geweigerd wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dat is een zware maatstaf. De wijzigingsvoorstellen zijn opgesteld door twee experts op het gebied van gemeenschappelijke regelingen en de juristen van gemeenten, de provincie en het waterschap zijn intensief betrokken bij het wijzigingstraject. Strijd met het recht is niet aan de orde. De weigeringsgrond "strijd met het algemeen belang" kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als de regeling onvoldoende rechtszekerheid biedt of als de mogelijke financiële gevolgen van het voorstel voor de gemeente onvoldoende ondervangen zijn. Ook het – in het geheel – niet of niet gemotiveerd opvolgen van de zienswijzen kan een reden zijn om de gevraagde toestemming te onthouden. Gezien de resultaten van het zeer zorgvuldig tot nu toe doorlopen proces is ook dit niet aan de orde.

2. De wetswijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt geïmplementeerd.

Over de wijzigingen zoals voorgesteld heeft, onder begeleiding van Boels Zanders Advocaten en adviesbureau Cooperación een uitgebreid voorbereidingstraject plaatsgevonden. Daarbij zijn in eerste instantie de opvattingen opgehaald van raadsleden van betrokken gemeenten, zodat voor de wijze waarop de (informatie)positie van uw raad wordt verbeterd maximaal draagvlak is ontstaan. Vervolgens zijn ook de ingediende zienswijzen in onderlinge samenhang bezien. Met het traject is geborgd dat ten aanzien van de wijzigingsvoorstellen in alle gemeenschappelijke regelingen dezelfde leidende principes zijn gevolgd, en tekstkeuzes consistent en eensluidend zijn waar dat kan.

3. In de archiefbepalingen van de gemeenschappelijke regelingen wordt verbetering en uniformiteit aangebracht.

De provincie Limburg heeft er bij alle gemeenschappelijke regelingen op aangedrongen om de archiefbepalingen aan te scherpen. Door deskundigen op het gebied van archivering is een standaardbepaling opgesteld, die in alle gemeenschappelijke regelingen wordt overgenomen.

4. De gemeenschappelijke regelingen worden aangepast aan de gevolgen van de Wet elektronische publicaties.

Met de Wet elektronische publicaties zijn al met ingang van 1 juli 2021 enkele bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen en Bekendmakingswet gewijzigd, die ook gevolgen hebben voor de inhoud van gemeenschappelijke regelingen. Deze wijzigingen vormden op zichzelf beschouwd

onvoldoende reden om daarvoor de regelingen ook meteen te wijzigen, en gaan over het vervallen van het fysieke register van gemeenschappelijke regelingen en de bekendmaking van gemeentelijke besluiten over (het aangaan, wijzigen, uittreden uit, opheffen van) gemeenschappelijke regelingen.

5. De gevolgen van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren zijn verwerkt in de gemeenschappelijke regelingen

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren is sinds 1 januari 2020 in werking getreden. De essentie van de wijziging is dat de publiekrechtelijke aanstelling en vaststelling van arbeidsvoorwaarden van ambtenaren is vervangen door aansluiting bij het reguliere privaatrechtelijk arbeidsrecht. Dat heeft gevolgen voor de (formulering van) bevoegdheden van bestuursorganen in de gemeenschappelijke regelingen.

De planning van het vervolgproces:

maart-april 2024	Toestemmingsprocedure gemeenteraden, PS en AB van het waterschap
mei/juni 2024	Definitieve besluitvorming colleges, GS en DB van het waterschap
juni 2024	Bekendmaking wijzigingsbesluiten in gemeentebladen
1 juli 2024	Inwerkingtreding wijzigingen

Kanttekeningen en risico's

Voor het slagen van het provinciebreed gezamenlijk traject is het van belang dat alle deelnemers de planning volgen. Wijziging van de gemeenschappelijke regelingen zoals voorgesteld zal uiteindelijk afhangen van de besluitvorming bij elk van de deelnemers, met inachtneming van de regels voor wijziging van een regeling zoals die daarin zijn opgenomen (bij gekwalificeerde meerderheid of in enkele gevallen op basis van unanimiteit). Het voorbereidingstraject is vanaf het begin gericht geweest op een zo groot mogelijk draagvlak en besef van het belang van samen optrekken. Het verloop van het proces tot nu geeft ook vertrouwen dat eenieder het tijdpad naleeft.

Financiële gevolgen

Niet van toepassing.

Uitvoering en evaluatie

Het vervolgproces en daarbij behorende tijdpad staan reeds hiervoor beschreven.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

J. van Putten Y.F.W. Hoogtanders

Bijlagen

1. ingediende zienswijze raad Roermond, raadsbesluit 12 oktober 2023;
2. algemene reactienota 22 november 2023 van Boels Zanders advocaten en Cooperación naar aanleiding van ingediende zienswijzen;
3. concept raadsbesluit verlenen toestemming voor wijzigingen;

4a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake BsGW;
4b. concept wijzigingsbesluit BsGW (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
4c. concept wijzigingsbesluit BsGW (versie wijzigingen zichtbaar);
5a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake Omnibuzz;
5b. concept wijzigingsbesluit Omnibuzz (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
5c. concept wijzigingsbesluit Omnibuzz (versie wijzigingen zichtbaar);
6a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake RUD Limburg-Noord;
6b. concept wijzigingsbesluit RUD Limburg-Noord (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
6c. concept wijzigingsbesluit RUD Limburg-Noord (versie wijzigingen zichtbaar);
7a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake MGR Sociaal Domein Limburg-Noord;
7b. concept wijzigingsbesluit Sociaal Domein Limburg-Noord (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
7c. concept wijzigingsbesluit Sociaal Domein Limburg-Noord (versie wijzigingen zichtbaar);
8a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord;
8b. concept wijzigingsbesluit Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
8c. concept wijzigingsbesluit Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord (versie wijzigingen zichtbaar);
9a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake Westrom;
9b. concept wijzigingsbesluit Westrom (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
9c. concept wijzigingsbesluit Westrom (versie wijzigingen zichtbaar);
10a. reactienota Boels Zanders advocaten en Cooperación inzake Grenspark Maas-Swalm-Nette
10b. concept wijzigingsbesluit Grenspark Maas-Swalm-Nette (schone versie, groen gearceerd: wijzigingen na zienswijzeprocedure);
10c. concept wijzigingsbesluit Grenspark Maas-Swalm-Nette (versie wijzigingen zichtbaar).